

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын

Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттериниң,

ажылчы чоннар депутаттарынын область Советиниң органы

1954 чылда

үндөкүлэтинген

1954

ИЮЛЬ

3

СУББОТА

№ 132 (3069)

ӨРТӨӨ 20 КОП.

Ажыл-херектиң дайынчы програм-мазы (1 арын).

ССРЭ-ниң хереклекчилер кооперациязының төлээлекчилериниң IV съездинге (1 арын).

ССРЭ-НИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨ-ВУЛЕЛИНДЕ. Атомнуг энергияга СССР-де баштайгы үлөтпүр электри станциязын ажылгала киирер дугайында (1 арын).

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Часкы тарылганың түңнелдериниң, тарылганың ажаалдазының дугайында, дүжүт ажаап алышкынынга белеткелиң болгаш 1954 чылда көдээ ажыл-агый продуктуларын белеткээриниң планын күүседирин хандыра дугайында СЭКП ТК-ның Пленумунуң 1954 чылдын июнь 24-те хүлээп алган доктаалы (2—3—4 арынар).
Д. Сюрюнов-ол. — Колхоз бүдү-

рүлгезинге херэеженер идеякеллиг киржи турар (4 арын).
Чжоу Эн-лайның болгаш Бирма Эвилелиниң премьер-министра У Нуунуң кады кылган медгелели (4 арын).
Профэвилелдериниң Бүгү-делегей Федерациязының секретариатының дыналыны (4 арын).
Гватемалада болушкуннар (1 арын).

Көдээ ажыл-агыйның бүгү адырларының улам ыңайгы көдүрлүшкүнү дээш

«Часкы тарылганың түңнелдериниң, тарылганың ажаалдазының дугайында, дүжүт ажаап алышкынынга белеткелиң болгаш 1954 чылда көдээ ажыл-агый продуктуларын белеткээриниң планын күүседирин хандыра дугайында» Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын Төп Комитетиниң Пленумунуң доктаалы үнгөн. Партияның ол эң чутула документизинде СЭКП ТК-ның сентябрь болгаш февраль-март Пленумнарының шийтирлерин күүседир дээш демиселдиң баштайгы түңнелдери үнгөн, көдээ ажыл-агыйның ажыл-ишчилериниң эң амдыралчы болгаш сонгаарладып болбас сорулгалары тодаргайлаптыган.

Бистин чуртувускы ажылчы чоннары СЭКП ТК-ның Пленумунуң доктаалын кайгамчык улуг өөрүшкү болгаш көдүрлүшкүн-биле уткан. Москва чогуунуң, Украинаның, Белоруссияны, Поволжени, Кубаның, Уралдың болгаш Сибириниң, Казахстаның болгаш Ортаагы Азияны, Прибалтиканың болгаш Закавказьениң колхоздарында, МТС-теринден болгаш совхозтарында, чурттуң бүгү районнарында совет кижилер Пленумунуң хүлээп алган шийтирлин изин-биле чүүл-дүжүтүп база ону амдыралга боттандыраарының талазы-биле тодаргай хемчеглерин айтып турар деп дыңадылар кирип турар. Көдээ ажыл-агыйның бүгү адырларын күшүткөдүр дугайында, Совет Төрүн чурттуң күчү-шыдалын улам ыңай быжыглаар дугайында, улустуң чаагай байдалын бедидер дугайында бистин партияныстың соксаал чок сагыш салышкыны бодунуң илерээшкенин ол шийтирде тыпкан.

Көдээ ажыл-агыйны улам ыңай быжыглаар талазы-биле партияның чуртукан улуг ажылы часкы тарылганы эң организастыг эрттирер болгаш көдээ ажыл-агый адырларының шынарын бедидер органы колхозтарга, МТС-терге болгаш совхозтарга берген. Колхозтар болгаш совхозтар чазын тарып культураларының тарылганын күрөө планын ажыра күүсеткен болгаш 1953 чылдындан 9,5 миллион гектар хөйүнү тараан. Оң-биле кады чазын тарып тараа культураларының тарылга шөлдери 6,429 муң гектар улгаткан, оң иштинде кызылгас тарылганы — 3,583 муң гектар, тараага херезлээр кукурузаның — 756 муң гектар улгаткан. Хөвөң тараан шөлдер 354 муң гектарга өскөн. Чигир свеклазы, ногаалар, тарымал тоорук, картофель, мал чөм болгаш силос культуралар эвир чылгызындан хөй тарытылган. Машина-трактор станцияларының ажыл-чорудулганы экижээн. Бо чыл болза, совет көдээниң төгүзүңгө кур болгаш куруккан черлерни шийгээдиш адырның талазы-биле улуг ажылдарың эгелээн чылы болуп кирир. Кур болгаш куруккан черлерни шийгээдиш адырның талазы-биле партияның болгаш чазактың салган сорулгалы колхозчуларының, МТС-тер болгаш совхозтар ажылдакчыларының, а ол ышкаш хоорай чонунуң изиг деткимчесин тыпкан болгаш бүгү улустуң херээ апарган. Кур болгаш куруккан черлерни шийгээдиш адырның партияның болгаш чазактың кыйгырнын өзүгаар МТС-терге болгаш совхозтарже барып ажылдаары-биле 140 муң ажыг икей чорутулаан болгаш олар идеякеллиг ажалдап турарлар.

Колхозтар болгаш совхозтар кур болгаш куруккан черлерге тараа культураларын тарырының талазы-биле күрөө онаалгазын ажыра күүсеткен. 2,3 миллион гектары та-

рыр план турда, херек кырында кур болгаш куруккан черлерде тараа культураларын 3,6 миллион гектары тараан.

Чаз черлерни шийгээдиш адырны районнарыга 1954 чылдын чазында нити тарып ажыглар чери 2,532 муң гектар шөлдүг 124 тараалаң совхозтар организастыган. Кур болгаш куруккан черлерни шийгээдиш ап турар МТС-терге болгаш совхозтарже бо чылдын чазында 50 муң тракторларны (15 аът күжүнө санаарга) болгаш хөй-хөй өске-даа машиналарны сөөртүп бедидерген.

Тарылга шөлдерин улуу-биле кал-бартырынга болгаш тарааның база өске-даа продуктуларын нити чыылдаларын көүдөдиринге социалисттик көдээ ажыл-агыйга кайгы-хире кайгамчык улуг курлавырлар салдынганын, база ол курлавырларны партия организастыяларының чогуур организакчы ажыл-чорудулганы-биле көдээ ажыл-агыйның улам ыңай күчүлүг хөгжүлдезиниң эрге-ажыктарыга таарыштыр ажылгала кыска хуусааның иштинде кирип болурун колхозтарның, МТС-териниң болгаш совхозтарның ол чедишкенин көргүзүп турар дээрин СЭКП ТК-ның Пленумунуң доктаалында демдегелеп турар.

Часкы тарылганың түңнелдери көдээ ажыл-агыйда чедишкенин чедишкенин дугайын чырыктыландыр херечилеп турар. Бо чылдын часкы тарылга эң кыска хуусааның иштинде эң бедик шынарлыг чорутулган. Бедик дүжүттүң быжыг сууру салдынган. Ыңчалза-даа тарылга үезинде улуг четпестер база болдуңган деп СЭКП ТК-ның Пленумунуң шийтиринеде демдегелеп турар.

ССРЭ-ниң Көдээ ажыл-агый Министрствозу, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозу, чамдык областтарны, республикаларны партия, совет болгаш көдээ ажыл-агый органы чамдык культураларының талазы-биле тарылга планының күүселдерин хандырабаранар.

Часкы тарылга — бедик дүжүт дээш демиселдиң чүгө баштайгы үе-чадазы. Колхозчуларың, МТС болгаш совхозтар ажылдакчыларының чылдагы күш-ажылының чедишкенин тодаргайлап турар шудургу ажал — мурунда туруп турар. Эки тарып болуру, мычалза-даа бир эвес тарылганы ажаарын өй-шаанда организастава болза, бир эвес четпес белеткелиң ужурунда ажаап алышкыны ажылдарының хуусааны узамдыгар болза чогуур дүжүттү албай барып болуру. Ыңчангаш партия болза, колхозтарның, МТС-териниң болгаш совхозтарның мурунуга — тарылганың, ылаңгы тарып олуртур болгаш техниктиг культураларының — картофельдиң, хөвөнниң, чигир свеклазының, ленинүң, кукурузаның, тарымал тооруктуң, ногааларны эки ажаалдазын хандыра деп улус ажыл-агыйының чутула сорулгалын салып турар. Бо чылдын ол айтынган культураларың дыка хөй шөлдер дөрбөлчүн-уяланчак болгаш дөрбөлчүн арга-биле тарытылган. Ол болза, одуртулар аразының ажылдашкыны механизастаар, оң шынарын бедидер, оң-биле бедик дүжүттү өстүрүп үндүрине таарымчалыг байдалдарны тургузар органы берип турар.

Ам мал чөмнени белеткээриниң шийтирлиг үези келген. Эрткен чылдын кыжынында чурттуң элээн хөй областтарыга мал чөмнени дыка чедишпестеп, мал ажылынга каража когаралдарны таварыштырганы быддингир болгай. Малды чөм-

биле хандыраарының талазы-биле, ылаңгы суген ажаап алышкыны чедишкенин чорударының, шыктың чөмнени көүдөдириниң, саваң ажаап алышкынының талазы-биле СЭКП ТК-ның Пленуму тодаргай хемчеглерин айтыган. Мал кыштагаладышынынга белеткелиң талазы-биле колхозтарның болгаш совхозтарның сорулгалары тодаргайлаптыган. Партияның ажалдап кылган хемчеглерин боттандыра чорук мал чөмнени белеткээриниң планын күүседиринге колхозтарга, МТС-терге болгаш совхозтарга дузалап, малды баш санын улуу-биле өстүрине болгаш оң продуктудуу бедидеринге таарымчалыг байдалдарны тургузар.

Совет көдээниң амдыралына онза чутула черни дүжүт ажаап алышкыны ээлеп турар, ону массалыг эгелээринге чедир санын хүнер арткан.

Дүжүт ажаап алышкыны болза, көдээ ажыл-агыйда ажылдың эң чутула, сөөлүг үе-чадазы болуру. Күрөөге тарааны болгаш көдээ ажыл-агыйның өске-даа продуктуларын дүжүтүрүшкенин чедишкенин күүседиринге, колхозтарны болгаш совхозтарны боттарының эки шынарлыг үрезинери-биле, нитиниң малын мал чөми тараалар-биле, шыктың чөмнени хандыраары, колхозтарның нити ажыл-агыйны быжыглаары болгаш колхозчуларның материалдыг чаагай байдалын бедидер ажаап алышкынының бүгү ажылдары өй-шаанда бедик шынарлыг чорударында хамааржыр деп СЭКП ТК-ның Пленуму айтып турар.

Дүжүттү өй-шаанда чидирг чокка ажаап алышының бүгү аргалары бисте бар. Бистин чуртувустуң көдээ ажыл-агыйны бирги чериниң техниказы-биле чөпөгелетинген, ол чорук ажаап алышкынының кол ажылдарың, хаммактың мурунда тараа ажыл-агыйында ажылдарының механик-заастаар арганы берип турар. 1954 чылдын дүжүт ажаап алышкынынга МТС-тер болгаш совхозтар 350 муң ажыг комбайнарлыг, 33 муң хире льнотеребилкаларыл болгаш льнокомбайнарлыг, 11 муң свеклокомбайнарлыг, хөвөң ажаар 24 муң ажыг машиналарыл, картофель ажаар 10 муң хире комбайнарлыг, тараа арыглаар хөй санын өске-даа машиналарыл болгаш механизмерил болуру. Машина-трактор станцияларында, совхозтарда болгаш колхозтарда ам удуртукчу ажылдакчыларың болгаш тускай эртемниглериниң мергежилдиг кадрлары, а ол ышкаш дуржулгалыг механизатор кадрлар бар.

Партия организастыялары, совет болгаш көдээ ажыл-агый органыра ажаап алышкыны машиналарының бедик бүдүрүкчүлүгү дээш демиселди баштаар хүлээлгелиг. Ажаап алышкыныга шийтирлик роль комбайнарга онаажып турар. Хөвөңдиг чокка мынчаар чугалап болуру: ажаап алышкыныга область бүрүзүң чедишкенин кол нургулайында комбайнар паркын утагыңар ажылдагы-биле тодаргайлаптынар апарар. Ындыг турбуже чурттуң элээн хөй районнарында ажаап алышкыныга комбайнар белеткелин четпес чорудуп турар.

Комбайнар септелгезин эң чокку хүннерин иштинде доозарын ажыл-херектиң эрге-ажыктары негеп турар. Партия организастыялары ажаап алышкыныга машиналарны үлегерлиг ажылдарын чедиш ап, комбайның агрегат бүрүзүңгө ажылы хыналдага ап, партия, совет активинден 3—5 комбайн бүрүзүңгө организакчыларны тускайлап берип,

оларың үзүктөл чок ажылдарың хандырып, ажаап алышкыны хуусааны кызырар ужурулу. Оң-биле кады ажаап алышкынының бөдүүн машиналарын база эки ажыглаар херек.

Чуртка, улустуң чаагай байдалын чайгылыш чок көдүрлеринге көдээ ажыл-агый продуктуларын белеткээриниң болгаш садып алышының күрөө планнарын чедишкенин күүседирин бирги чериниң ужуру-дузалыг болуп турар. Көдээ ажыл-агый продуктуларының белеткелиниң хемчээли улгаткан-даа болза, чөмөнчөгө продуктуларыңа өрткөткөң үргүлчү чингеп келгениң болгаш чонуну херегелениң өскени-биле оларга күрөөниң херегелели ам-даа четпир хемчээлдерге хандыртпаймып турар дээрин СЭКП ТК-ның Пленуму демдеглээн. Ындыг турбуже Белеткедлер министрствозу, Көдээ ажыл-агый министрствозу, Совхозтар министрствозу, Эт болгаш сүт продуктуларының үлөтпүрүң министрствозу, Аш-чөм барааннарын үлөтпүрүң министрствозу, Центросоюз, хөй-хөй областтарын, крайларны болгаш республикаларны болгаш совет органыра көдээ ажыл-агый продуктуларын белеткээриниң болгаш садып алырының херези четпес удуртуп турар. Тараа болгаш көдээ ажыл-агыйның өске-даа продуктуларын белеткээрини күрөө планнарын күүседир чорук — колхозтарны болгаш совхозтарны эң чутула хүлээлгези.

Бо чылны белеткел пунктларыңче тараа чорудушкуну ылаңгы кур болгаш куруккан черлерни шийгээдиш адырның районнарыңа хөй каптап өзөр. Ол чорук белеткел органыра, а ол ышкаш чер-черини партия, совет организастыяларыңга кайгамчык улуг харысалганы онаап турар. Тараа шыгаар эрги черлерин септеп, муң-муң чаа черлерин түдүп, оруктары белеткел, транспорт, тараа арыглаар машиналарны ажылдаарыңа белең байдалдыг тургузар херек.

Дүжүт ажаап алышкыны болгаш белеткелдерин чедишкенин эрттирер чорук колхозтарны, МТС-терин болгаш совхозтарны удуртурунун денешин бедидерин, массаны иштинге политиктиг ажылды күштелдирерин партия организастыяларында, совет болгаш көдээ ажыл-агый органырадан негеп турар. Колхозчуларың, МТС-тер болгаш совхозтар ажылдакчыларың күш-ажылы саягыла-чурумун улам ыңай быжыглаарын болгаш күш-ажылды бүдүрүкчүлүү бедидерин чедиш херек. Көдээ ажыл-агыйның улам ыңай көдүрлүшкүнүң СЭКП ТК-ның Пленумунуң доктаалың кайгамчык улуг ужуру-дузалын бүгү ажылчы чоннарга тайылбырлап, тарылганы ажаарын, дүжүт ажаап алышкының, көдээ ажыл-агый продуктуларын белеткээрин болгаш садып алырын чорударың талазы-биле партияның айтыкан хемчеглерин боттандыраарың көдээниң ажыл-ишчилериниң калбак массаларың көдүрүп үндүрери эргежөөк чутула.

СЭКП ТК-ның Пленумунуң шийтирине хары кылдыр көдээниң ажыл-ишчилери социалисттик көдээ ажыл-агыйның мурунуга партияның болгаш чазактың салганы кайгамчык улуг сорулгалары амдыралга боттандыраары дээш социалисттик чарышты улам-на калбартылар.

(«Правданың» июнь 28-теги мурунуку чүүлүндөн).

ССРЭ-ниң хереклекчилер кооперациязының төлээлекчилериниң IV съездинге

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели ССРЭ-ниң хереклекчилер кооперациязының төлээлериниң IV съездинге болгаш оң нүгүрү-биле совет хереклекчилер кооперациязының бүгү кижигүннеринге изиг байыры чедирип тур.

Бистин чуртувуска социализм тургузушкунунуң, хоорай биле көдээниң аразына экономикаың харылзааларың калбартырың херезинге, совет садыгны хөгжүдериңе болгаш быжыглаарыңа совет хереклекчилер кооперациязы Коммунистг партияга болгаш чазакка кезээде идеякеллиг дузалажып келген, ыңчангаш ажылчы ангының болгаш тараачынарын эвилелин быжыглаарыңа, совет улустуң материалдыг чаагай байдалын болгаш культурулу денешин бедидеринге изиг берип келген.

Бистин чуртувустуң экономикаың болгаш культуразының улам ыңайгы чечектелишкени дээш, көдээ ажыл-агыйның улуг көдүрлүшкүнү болгаш чонуну улус херегелениң бүгү барааннары-биле хандыртпган чоруну бедидери дээш совет улус чедишкенин демесежип турда, көдээде кол садыгың организация — хереклекчилер кооперациязының ролу улам-на өзүп турар. Кооператив организацияларының бирги хүлээлгези болза улус херегелениң барааннарыңа колхозчуларың, көдээ интеллигенцияның, совхозтар болгаш МТС-тер ажылчыннарының херегелели, а бүдүрүлгө болгаш ажыл-агый улагышыңың барааннарыңа колхозтарны херегелели эң долдуру хандыраарың дугайында хүн-бүрүнүң сагыш салышкыны болуру. Хереклекчилер кооперациязының ажылдакчыларының эң чутула сорулгалы чүл дээрге кооператив садымын эң кыска хуусааның иштинде үндешин-биле экижидери болгаш көдээ район бүрүзүңде бүгү-ле эргежөөк чутула барааннарын чонга үзүктөл чок садыглаар чорукту хандыраар, көдээ чонуну турар барааннарын шынарын бедидер чорукту бүгү хемчеглер-биле чедиш алып, хөй-нитиниң чөмөнчөгө бүдүрүлгелериниң четкижин улам калбартыры болгаш оң ажылды экижидери болуру. Хереклекчилер кооперациязының ажылдакчыларының кичээнгениң онза чүүлү болза культурулу улагышыңың барааннарыңа көдээ чонуну өзүп турар херегелелерин бүгү хемчеглер-биле хандыраар болгаш ном садыглашкыны экижидери болуру ужурулу.

Көдээ ажыл-агый бүдүрүлгезиниң чайгылыш чок, үргүлчү өзүлдөшү көдээ ажыл-агый продуктуларын болгаш чиг-эрти белеткээр болгаш садып алып чорукту организастаарың херези үндешин-биле экижидерин бүгү кооператив организацияларыңа шыгың негеп турар. Хереклекчилер кооперациязың сонгаарладып болбас сорулгалы чүл дээрге колхозтарны болгаш бүгү колхозчуларың боттарының продукциязың саягарарыңа бүгү хемчеглер-биле идиң бээр, ыңчангаш көдээ ажыл-агыйны бүгү адырларың улам ыңайгы өзүлдөшү болгаш ажылчы чоннарын материалдыг чаагай байдалын бедидеринге идиң бээр болуп турар. Хоорай чонунуң өзүп турар херегелелерин хандыраар төлөдө аты-чөм курлавырларын немей кириштирериниң талазы-биле кайгамчык улуг аргалары улам долдуру ажыглаары эргежөөк чутула.

Хереклекчилер кооперациязының ажылдакчыларының патриоттуг хүлээлгези чүл дээрге кооператив организацияларының ажылдыда улуг четпестери эң дурген узуткаары, көдээ чонуну хандыраарың культураны улуу-биле бедидери, ажылчы чоннарын негелде, херегелелерин ээлеп көөрү, садыг аппаратды соксаал чокка болбазырадыры, кооператив кадрларын улуска чаагай бараан болурунун өзүзүңга кижизидери, күрөөниң сагыла-чурумун чайгылыш чок сагыры болгаш четпестер-биле эптежиң болбазы болуру.

Кооператив организациялары кооперативчи демократияның принциптерин шыгың сагыры, боттарың ажылдыда удуртулганы канцелярия-бюрократсыг арга-методтарын шийтирлиг чайладыр, ажылчы чоннар-биле боттарың харылзааларың доктаамал быжыглаар, хуучуларны массазын кооперацияны амдыралыңа калбаа-биле кириштирер, оларны бот ажыл-чорудулганы болгаш хереклекчилер кооперациязының организацияларының ажыл-чорудулганың удуртулганыңа болгаш хыналдазыңа идеякеллиг чорунуң бедидишкенин бүгү хемчеглер-биле чедиш алып ужурулу.

Хереклекчилер кооперациязы анаа онаатынган сорулгалары алдарлы-биле күүседип, бистин узувустуң чаагай байдалы болгаш культуразын улам ыңай бедидериниң, коммунисттик нитилелди тургузары дээш демиселдин талазы-биле партияга болгаш чазакка улам идеякеллиг дузалажы дээрзинге Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели быжыг бүзүрели илередиң тур.

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Төп Комитеди. ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлели.

ССРЭ-ниң хереклекчилер кооперациязының съездизи

Июнь 29-та Москвага, Эвилеллер бадыкының Колоналарыл залына ССРЭ-ниң хереклек кооперациязының төлээлериниң IV съездизи ажытты.

Съездиниң ажылында ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Оралякчы болгаш ССРЭ-ниң Садыг Министри А. И. Микоин, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Оралякчы А. Н. Косыгин, РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. М. Пузанов олар олуржуп турарлар.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинде Атомнуг энергияга ССРЭ-де баштайгы үлөтпүр электри станциязын ажылгалап киирер дугайында

Ам үеде Совет Эвилелинде совет эртемденнерин болгаш инженерлерниң күженнишкени-биле атомнуг энергияга ажытыг күчүзү 5 муң киловатт баштайгы үлөтпүр электри станциязын төлөвилээриниң болурун тургузарыңа ажылдары чедишкенин күүсетинген. 1954 чылдын июнь 27-де атомнуг электри станциязын ажылгалап кириң болгаш ол чоокку районнарың үлөтпүрүңгө, көдээ ажыл-агыйыңа электри тогун берген. Үлөтпүр турбазаны хөмүр дашты азы олар чүүлдерин өске-даа хө-

виолерин кыпсырың аргазы-биле эвес, а атомнуг энергия-биле — ураны атомунуң ядрозун зарып ангылаарың аргазы-биле бир-ле дуу-гаар ажалдап турар. Атомнуг энергияны ажалдап кириңи-биле атомнуг энергияны тайың ажыглаарың херезиде боттуг базым кылдыңган. Совет эртемденер болгаш инженерлер 50—100 муң киловатт күчүлүг атомнуг энергияга үлөтпүр электри станциялары тургузарыңа талазы-биле ажылдары чорудуп турар.

АЖЫЛ-ХЕРЕКТІҢ ДАЙЫНЧЫ ПРОГРАММАЗЫ

СТАВРОПОЛЬ. Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Төп Комитединиң Пленумунуң доктаалын Надеждин МТС-тиң механизаторлары ажыл-херектиң дайынчы программасы кылдыр хүлээп алганын. Олар крайда мурунакчы Петровск болгаш Богословск МТС-терин кол-лективтери-биле чарышка киришпешаан, дүжүт ажаап алышкынының үезинде чорудар ажылдарының планын ажылдап кылганар. Оларның планында болза, тараа кезилдези-биле кады мал чөмнени белеткелдиң, күсүк ангыс андарылгазын чорударын көрүп турар. Күзүн тараа-

кызылгас массалы-биле быжып турар. Комбайндрлар боттарының машиналарын тараа шөлдеринче үндүргөнер.

Надеждин МТС-тиң директору Д. М. Быстровтуң СЭТА-ның корреспондентизи-биле беселдизинге чугалааны болза:

— Бистер 9559 гектар бода тараалар кезип алып бис. Кол культура болуру кызылгастың үнүжү эки, бедик, сырый, мажаа — улуг болгаш чөмижи улуг. Гектардан ортумаа-биле 20-ден эвээш эвес центнерин ажаап алып деп планнап турар бис. СЭКП

ТК-ның Пленумунуң доктаалыңа хөй-аът кирипкен бистин механизаторларың тараа ажаап алышкыны 20 ажыг хүнүңде доозарын болгаш колхозтарың тараа белеткелин август 1-ге чедир күүседиринге дузалаар деп хүлээнгөнер. Станцияны элээн каш профессионаларың билер бүгү комбайндрлары хүңде 2 норманы кончут эки шынарлыг кылыр деп шийтирлээн.

Надеждин МТС-тиң ажылдап берип турар колхозтарыңа тараа ажаап алышкының шуут комбайнар-биле чоруткан турар. Шөлдер-

ниң саванын ажаап алышкыны 100 хуу механизастаар. Кезилдениң шууштурулга методун хандыраары-биле станция колхозтарда механизастаан 10 шааннарын дерип тургускан. Ам бригада бүрүзүңде механизастаатынган шаң бар.

Тараа ажаап алышкыныга чедир үш муң гектар шөлде тараан чагыс чылдыг сугеннерин ажаап алган турар. Кур чер андарылгазында, силос салышкыныга болгаш өске-даа ажылдарга механизаторларың күжү негетинип турар. МТС бедик билгилиг кадрлардыг.

(СЭТА).

Часкы тарылганын түннелдеринин, тарылганын ажаалдазынын дугайында, дүжүт ажаап алышыкынынга белеткелдин болгаш 1954 чылда көдээ ажил-агый продуктуларын белеткээринин планын күүседирин хандырап дугайында СЭКП ТК-ның Пленумунун 1954 чылдың июнь 24-те хүлээп алган доктаалы

(Эгези № 131 (3068) солунда).

ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, лён-долгунецти болгаш конопляны будуруп турар областтарын, крайларын болгаш республикаларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын хүлээдири болза:

а) лён, конопля ажаап алырының болгаш лён-долгунецти баштайгы болбаазырадыгының талазы-биле машиналарын септелгезин чогуур өйүндө доозарын хандырап, оларны дуржулгалыг машинистер-биле, трактористер-биле болгаш колхозчуларын доктаамал составы-биле четчелээр;

б) лён-долгунецти болгаш конопляның ажаап алышыкынының эгелээринге чедир МТС-терге болгаш колхозтарга од культураларының ажаап алышыкыны графинин ажылдап кылып, ону боттадырарда МТС-терде болгаш колхозтарда бар турар лён болгаш конопля ажаап алыр огуру машиналарын база молотилкаларын бедик одурдукчулг ажыглаарын ош орунугаар көөр. Машина оруурунун ажылдап кылырын ээлчег нормаларының күүселдизинге болгаш МТС бурүзүнүн лён-долгунецти оолгаш конопляны ажаап алырының болгаш бастыраарының планын күүседип турарына шыгынны контрольду тургузар.

Райкүскоминар болгаш МТС-тер директорлары, лён-долгунецти тарылгазын ажаарына болгаш ажаап алышыкыныга ажылчын холдарын эч четчир хөйү-биле хостап бээр төлөөдө, ажылчын күжү чедишпей турар колхозтарга тарва культураларының ажаап алышыкынының болгаш ситген кезилдизинин ажылдарын механизастаанының деңгелин бедидер чорукту баш бурунгаар көрүп тургаш, лён тарып турар колхоз бурүзүдө ажаап алышыкыны ажылдарының ажылчын күжү-биле хандырылганын өөренип көөр. Үлетпүрге ажылдап болбаазырадыгына бастыратынмаан лённу бирги ээлчегде ажылчын күжү-биле эвээш хандырылган колхозтардан хүлээп алырын организастаар;

в) бүгү-ле лён болгаш конопля тарып турар колхозтарга кургадылга черлерин, сарайлыг шаңнарын, одалга-биле кургадыр черлерин болгаш серилерин лён-долгунецтин дүжүдүн кургадырына болгаш шын ажыглаарына четчир хемчээлди кылдыр турарына база эргилерин септээрин, а ол ышкаш лённу комбайн-биле ажаап турар колхозтарга лён саваан кургадыр кылдыр элгүрөгөлөк шаараш кургадылгаларын болгаш хөй адырлардыг аскы ыштарын тургузарын чогуур өйүндө доозар;

г) лённу болгаш конопляны ажаап алырын, бүгү шөлдүң четчип быжарын манавай, баш бурунгаар чамдык участкаларга бышканнап кезеринден эгелээр. Лён-долгунецти болгаш конопляның дүжүдүн ажаап алырын колхоз бурүзүнге 10—12 хүннен-ден хөй эвес үениң иштинде дооскан турарын доктаадыр. Лённу болгаш конопляны бастырылганын бүгү лён болгаш конопля дүжүдүн ажаап алырын доостурун манавай, сноптарын кургаанын соонда дораан эгелеп чорударын хандырап, бастырылганын чамдык участкаларын ажаап алышыкыны соонда 10 хүнден орайтатпайн доозар.

2. Лён саваанының кол массазының чадылганын азы шыгыдышыкын август эгелээш, чалыга азы шыгыдышыкын талазы-биле ажылды сентябрының 15-тен, а конопляны—октябрының 1-ден орай эвесе доозар дээш колхозтарда лён-долгунецти болгаш конопляны бастырылга соонда дораан-на чогуур өйүндө чадарынче болгаш шыгыдырычы ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын онза кичээнгеи СЭКП ТК-ның Пленуму уландырап тур; Лённу болгаш конопляны саваанын чалдыга коптарын болгаш шыгыдышканын уштурун чогуур өйүндө чорударын, ооң даразындагы ажылдашыкының болгаш күрүнге дужаарын хандырап;

3. Лён болгаш конопля саваанын хүлээп алыр болгаш ажылдап болбаазырадыг чорукту организастыг эрттирери дээш лён-долгунецти болгаш конопляны белеткеп эгелээринге чедир бүгү-ле белеткел пунктуларын, лён заводтарын, пенька заводтарын, лён-долгунецти болгаш конопляны саваанын үлетпүрге ажылдап кылып шехтерин, лён-долгунецти бас, тырап шехтерин белең тургузарын ССРЭ-ниң Калбак хергелде барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга хүлээдири.

ЧИГИР СВЕКЛАЗЫНЫҢ АЖААП АЛЫШКЫНЫНЫҢ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. 1954 чылдың дүжүдүнүң чигир свеклазын ажаап алыры болгаш свекла белеткээр пунктуларга чидирг чокка чүдүрүп чедирери база ону чигир заводтарына чогуур өйүндө ажылдап болбаазырадыгы болза, чер-черин партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын база чигир үлетпүрүнүн ажылдакчыларынын эң чулула сорулгасы болур деп СЭКП ТК-ның Пленуму санап тур.

Чигир свеклазының дүжүдүнүн 1954 чылда доктаатылган планын күүседирин чугаажокка хандырап дээш чигир свеклазының тарылганын ажаалдазын күштелдиреринче, а ол ышкаш чигир свеклазын ногуур өйүндө чидирг чокка ажалат алырын хандырап талазы-биле хемчеглерин боттадырарын ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Аш-чем барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга, эвилелдешкен республикаларын компартияларын ТК-ларынга, СЭКП-ниң крайкомнарына болгаш обкомнарына, республикаларын Министрлер Чөвүлелдеринге, крайкүүскоминарга болгаш облкүүскоминарга айтыр.

2. МТС-терде болгаш совхозтарда свеклокомбайнары болгаш свеклоподоёмниктерин чигир свеклазын ажаап алырына бүрүн ажыглаарынче, холдуң күш-ажылының чарыгалдарын максималдыг кызыраарынче болгаш ажаап алышыкын үезинде свекла дүжүдүнүн чидирин болдурбаарынче онза кичээнгеи салыш партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын ССРЭ-ниң Пленуму негеп тур, ону боттадырарда МТС-терде болгаш совхозтарда бүгү-ле бар турар свеклоподоёмниктерин болгаш свеклокомбайнары чогуур өйүндө септеп алыр болгаш белеткээр, четчир санныг тракторларын ажаап алышыкының түнчүзүңгө чедир быжыглаар.

3. Чигир свеклазын казарын болгаш чигир заводтарынче база свекла белеткээр пунктуларын шөртүрүн доозарының мооң адаанда хуусаалары доктаадыр:

	Казарын доозары	Сөөртүлгени доозары
Украин ССР-ге	октябрь 25	ноябрь 5
Молдав ССР-ге	ноябрь 1	ноябрь 20
Казак ССР-ге		
болгаш Киргиз ССР-ге	ноябрь 15	декабрь 1
Грузин ССР-ге, Армян ССР-ге, Краснодар крайга	ноябрь 10	декабрь 1
Литва ССР-ге, Латви ССР-ге, Эстон ССР-ге болгаш Белорус ССР-ге	октябрь 20	ноябрь 10
Алтай крайга болгаш Бурят-Моол АССР-ге	октябрь 10	ноябрь 1
Воронеж, Курск, Тамбов, Пенза областтарга болгаш оон арткан свекла тарыыр районнарга	октябрь 20	ноябрь 5

Республикаларын Министрлер Чөвүлелдери, свекла тарыыр районнарың крайкүүскоминар болгаш облкүүскоминар, тус черин бадалдарын болгаш свеклазын хөгжүлдизин барындаалап тургаш, ажаап алышыкының планын болгаш чигир свеклазының массалыг казылдазының эгелээр хуусааларын доктаадыр.

4. 1954 чылдың август 15-тен орай эвесе чигир свеклазын хүлээп алыр бүгү-ле белеткел пунктуларын белеткээрин, бар турар деңзи ажил-агый септээрин, дериг-херекселдерин болгаш свеклазын базарына четчир санныг шыгыларын белеткээрин, свекла белеткээр пунктуларын дуржулгалыг деңгизин, ажаакчы болгаш ылгакчы кадрлар-биле четчелээринче онза кичээнгеи салырын ССРЭ-ниң Аш-чем барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга хүлээдири.

Республикаларын Министрлер Чөвүлелдери, свекла тарыыр районнарың крайкүүскоминар, облкүүскоминар болгаш ССРЭ-ниң Аш-чем барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга свекла тарыыр районнарга оруктарын тударын болгаш септээрин, база ол ышкаш свекла белеткээр пунктуларга кирер кол эжикирин септээрин 1954 чылдың август 15-ке чедир доозарының хемчеглерин алыр.

КАРТОФЕЛЬДИ, НОГААЛАРНЫ БОЛГаш ЧИМИСТЕРНИ АЖААП АЛЫР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. Элээн хөй областтарын, крайларын болгаш республикаларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органны картофельдин, ногааларын ажаап алышыкыны кыска хуусаада белеткеп чорударынын талазы-биле 1953 чылда четчир хемчеглер албаанын ол чорук картофельдин болгаш ногааларын ажаап алышыкынын озалдадып, ол культураларын дүжүдүнүң улуг чидиргелерин болдурган СЭКП ТК-ның Пленуму демделген тур. Калинин, Владимир, Ярославль, Киров, Иваново областтарын, Белорус ССР-ниң хөй-хөй колхозтарына картофель тарылгаларының чамдызы ажаап алдырмай артып калган. Ажаап алдынтан дүжүттү эки кадагаларынче эргежок чулула хемчеглер база алдырмаан, ооң хараазы-биле элээн хөй колхозтарга болгаш совхозтарга картофельди оорголап чыырын болгаш кадагалалга салырын чогуур белеткелдер база картофельди чечин сортулаашкын чокка чоруткан. Садыг болгаш белеткел организациялары, колхозтар болгаш совхозтар ногааларын чаа хевээрзин үр кадагалалга салбааннар.

2. Ногааларын болгаш картофельдин ажаап алышыкыны бо чылын өй-шаанда эгелээрин база доозарын хандыраарын болгаш ол культураларын дүжүдүнүн чидирин болдурбазын ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, ССРЭ-ниң Аш-чем үлетпүр барааннар министрствозунга, областтарын, крайларын болгаш республикаларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнына хүлээдири.

Бо сорулга-биле картофельдин болгаш ногааларын ажаап алышыкынын максималдыг механизастаар база картофель ажаар бүгү комбайнарын, свекла көдүртүр болгаш еске-даа машиналарын, механизмнерин будурукчулг ажыглаар. Ол машиналарга ажылдар чогуур санныг механизатор кадрларын белеткээр, картофельди болгаш ногааларын механизастатылган ажаап алышыкынын техниказын шигээдил алырының талазы-биле тускай практиктиг кичээлдерин оларын-биле чорудар, комбайнар-биле, свекла көдүрткүчүлери-биле база еске-даа машиналар-биле ажаап алырына таарыж картофель болгаш ногаалар участкарын ажаап алышыкынын агрегат санынга быжыглап бээр.

Бо чылын картофельдин болгаш ногааларын дыка улуг шөлдери хол-биле ажаап алыр деп чүвени өөренип көргөш, картофель ажаап алышыкынын баштайгы хүнеринден эгелээр-ле чогуур санныг колхозчуларын болгаш совхозтар ажилчыннарын үндүрүп бээрин, оларын күш-ажылын шын организастаарын болгаш бүгү колхозчулар база совхозтар ажилчыннары будурер ажилдарын нормаларын күүседирин болгаш ажык күүседирин хандыраарын областтарын, крайларын, республикаларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнына хүлээдири.

3. Ыаавыла дужаалдарын, натура төлевирип болгаш садып алышыкынын күрүнө планынын күүсеткенин, чоңун чаа ногаалар хергелелдин үезин уздыр болгаш ногаа ажылдан орудгалыг чорукту белгиткенин соонда ногааларын артыкшылыды эң ажыктыг ажыглаар сорулга-биле ногааларын бөдүүн болбаазырадылганын, чаа капустаян болгаш столовая корнеплодтарын кышкы, чакы үеде садары-биле ооргалай чыыр чертерге, онгарларга болгаш шыгавыр черлеринге кадагаларын организастаарын колхозтарга болгаш совхозтарга сүмелээр. Хааржактарын болгаш доскаар саваларын будурерин база колхозтарга садарын Центросоюзка, Центропротомсоветке хүлээдири.

4. Садтарын, виноградинтерин, цитрустуг одуртулгаларын, шай плантацияларының болгаш торгу ыштарын ажаалдазын экижидерин эргежок чугулазынче ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Аш-чем үлетпүр барааннар министрствозунга, Украин ССР-ниң, Грузин ССР-ниң, Узбек ССР-ниң, Таджик ССР-ниң, Казак ССР-ниң, Молдав ССР-ниң, Азербайджан ССР-ниң, Армян ССР-ниң, Краснодар болгаш Ставрополь крайларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын кичээнгеи уландырап.

Чимистерин, виноградын, субтропиктиг культураларын, шайның болгаш торгу коконнарын дүжүдүн өй-шаанда чып алырын болгаш белеткелдер планын күүседирин хандыраарын талазы-биле эргежок чугула хемчеглер алырын айткан республикаларын, крайларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнына хүлээдири.

ТАПКЫ БОЛГАШ КЭЭШПЕ АЖААП АЛЫРЫНЫҢ БАЗА БЕЛЕТКЕЛДЕРИНИҢ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

Тапкы болгаш кээшпе дүжүдүн өй-шаанда ажаап алыр болгаш ол культуралар продукциязының белеткелдер планын чугаажокка күүседир сорулга-биле ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Аш-чем үлетпүр барааннар министрствозунга, чер-черин партия болгаш совет органнына хүлээдири болза:

а) одуруглар аразының бок үнүштер ашталгазын болгаш үлдүредилгезин эки чоудуарын (база тапкының, кээшпениң аарыглары-биле, хоралкылары-биле демисежир хемчеглерин күүседирин хандырап; б) кургадылга оран-саваларының септелгезин өй-шаанда доозар болгаш тапкыны база кээшпени кургадырына хергелээр өске-даа тудугларын колхозтарга болгаш совхозтарга дерип кылып;

в) тапкыны болгаш кээшпени кадырарының шын чурумун сагырын, ол ышкаш кургаткан тапкыны хаалгы оран-саваларга оң үрелишкенин болдурбайн кадагаларын колхозтарга болгаш совхозтарга хандырап;

г) тапкыны болгаш кээшпени ажаап алышыкынын, кургадылганын база күрүнге дужаалдазын чорударын харутта организастап тургаш, тапкыны болгаш кээшпени ажаап алышыкынын соок-дочут дүшкүже чедир чер болганга доозар.

ҮРЕЗИН УЧАСТОКТАРЫНЫҢ ДУЖУДУН АЖААП АЛЫРЫНЫҢ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, элээн хөй областтарын, крайларын болгаш республикаларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органны тарылга планынын күүседиринге эргежок чулула хемчээлдиг көдээ ажил-агый культураларының боттарынын сорттук үрезинери-биле колхозтарын болгаш совхозтарын хандыраарын хергезин чогуур кичээнгеи салбайн турарын СЭКП ТК-ның Пленуму демделген тур. Үрезинер уларының 1953 чылда доктаатылган чуруму колхоз болгаш совхоз бурүзү эргежок чулула санныг шилиндек сорттук үрезинерин уруп алырын хандырап арганы берген, ыңдыг турбуже Белорус ССР-ниң, Эстон ССР-ниң, Смоленск, Владимир, Калинин, Кострома, Ярославль, Великие Луки, Новгород, Псков, Киров, Калуга, Тула, Молотов болгаш чамдык өске-даа областтарын, крайларын, республикаларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын үрезин участкаларының дүжүдүнүң ажаап алышыкынын, нити тарылгаларын үрезин бастырылганын болгаш уруушкуну болдуруп долбазы-биле узамдыктырган, ооң түнеллинде дыка хөй колхозтар боттарының сорттук үрезинери-биле боттарын хандыраан, ыңчаарга колхозтарын хөй санныг үрезинери өй-шаанда кургатымнаан болгаш арыглатылмаан база үрелишикинге таварышкан.

Белеткелдер министрствозунга, ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга болгаш ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, элээн хөй областтарын, крайларын болгаш республикаларын партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын сорттук үрезинерин күрүнө курлавырларын тургузарынче эргежок чулула хемчеглер албааннар, оларны белеткээринин планын күүседирин хандырааннар, сорттук үрезинерин ээ-хайгаарал чок болдурган болгаш хөй таварылгаларда анаа таарымча чок оран-саваларга кадагалар чорукту болдуруп турганнар.

1954 чылда колхоз болгаш совхоз бурүзүн көдээ ажил-агый культураларының боттарының эки шынарлыг сорттук үрезинери-биле бүрүн хандыраарынче хемчеглер алырын Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнын СЭКП ТК-ның Пленуму негеп тур.

2. Үрезин фондларын уруушкун болза, чаштырылганың агротехниктиг нормаларын барымдалаышыаан, шилиндек сорттук үрезинер-биле, хамыктыг мурунда үрезин участкаларының дүжүдүн чорутунган турар ужурул деп доктаадыр. Үрезин участкаларының шилиндек сорттук үрезинерин чедишпес болза, күрүнге тараа дужаарының планы күүсетингизе чедир нити тарылгаларын эң дүжүттүг участкалардан урулдан шилиндек үрезинер-биле чорудар. Магадылал болгаш шилчип турар үрезин фондларына үрезин уруушкуну күрүнге тараа дужаарының планы күүсетинген соонда чорудар.

Колхозтарга болгаш совхозтарга доктааткан чаштырылганың агротехниктиг нормаларын болгаш тарылга планын барымдалааш, дүжүт ажаап алышыкын эгелегизе чедир үрезинер уларының планын колхозтарга болгаш совхозтарга доктаадырын облкүүскоминарга, крайкүүскоминарга болгаш республикаларын Министрлер Чөвүлелдеринге хүлээдири.

3. Кур болгаш куружак черлерге тарымы-биле кадыг кызылгастың эки шынарлыг сорттук үрезинер-биле Казахстаннын, Поволжьеңиң, Сибирьниң болгаш чурттуң өске-даа чөөн-чүк районнарын колхозтарын болгаш совхозтарын хандырап сорулга-биле үрезин сорулганын, ачыг-агыг складтарына, эки кадагаларына болгаш кур черлер шигээди алдырын районнарынче өй-шаанда сөөртүп чедиринге таарышкан кадыг кызылгаст үрезинин белеткээрин хандыраарын Белеткелдер министрствозунга хүлээдири.

4. Колхозтарда болгаш совхозтарда картофельдин үрезин фондларын уруушкуну одуртулгаларын агротехниктиг нормаларының талазы-биле бүрүн хергелдеди хемчээлинге райончутунган сорттарын соруттап арыглаан чемпиостери-биле хандыраарын ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнына хүлээдири. Сорттук үрезин картофели чок колхозтарга болгаш совхозтарга ажаап алышыкын үезинде анаа картофельди сорттук картофельге солугурун азы сорттук картофели артыкшылдыг колхозтардан болгаш совхозтардан садып алырын организастаар.

5. Колхозтарга болгаш совхозтарга үрезин херээ экижидер дугайында, 1954 чылдың дүжүдүнден сорттук үрезинерин болгаш сорттук картофельди белеткээринин планын дугайында, сорттук үрезинерин күрүнө курлавырын тургузарын болгаш сорттук үрезинерин будуреринге база дужаарына колхозтарын, совхозтарын материалдыг сонуггалыг хандырың дугайында саналын ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинге кирип келирин ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга болгаш Белеткелдер министрствозунга хүлээдири.

КҮЗҮН ЧАЖАР КУЛЬТУРАЛАРЫНЫҢ ТАРЫЛГАЗЫН ЧОРУДАРЫНА БЕЛЕТКЕНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. Тараа ажил-агый хөгжүдүрүнге болгаш ылаңгы аш-чемниң тараазын будуруп үндүреринге күзүн чажар культуралар аажок чулула ужурузалыг болуп турар. Ындыг тавужке чамдык областтарда, крайларда болгаш республикаларда күзүн чажар культураларын болбаазырадышыкында улуг четпестер бар. Хөй-хөй колхозтарда болгаш совхозтарда күзүн чажар культуралар тарылганына хергелээр черлерин ажылдап кылырын өй-шаанда эвес болгаш эки шынарлыг эвес чорудуп, органиктиг болгаш минералдыг удообренелерин чыын андарган черлерге эвээшти төп, куску тарылганын хуусаазын каржызы-биле үреп, куску тарылгаларын барык-ла чартып калчыл-даа таарышпаса орай хуусаада чорудуп турар. Күзүн чажар тарааларын тарылгаларын чаштырылганың куудаткан нормалары-биле база эки шынарлыг эвес үрезинер-биле чорудуп турары ховар эвес. Бо бүгү болза, күзүн чажар культураларын дүжүдүн куудаларына чедирер.

2. ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, эвилелдешкен республикаларын компартияларының ТК-ларына, партия крайкомнарына болгаш обкомнарына, республикаларын Министрлер Чөвүлелдеринге, крайкүүскоминарга, облкүүскоминарга СЭКП ТК-ның Пленумунуң хүлээдири болза:

а) бо чылын күзүн чажар тарааларын тарылгаларына хергелээр черлерин өй-шаанда база бедик шынарлыг ажылдап кылырын, удообренелерин төгөрин болгаш күзүн чажар культуралар тарылганын колхозтарга болгаш совхозтарга чер-черин бадалдарын таарыштыр дээр агротехниктиг хуусааларда чорударын хандырап.

Дыка хөй областтарда күзүн чажар тараалар элээн улуг шөлдөрдө чыын андартымнаан мурундагы черлерге чаштынып турарын өөренип көргөш, мурундагы культураларын ажаап алганының соонда ларын, ыңчалажок күзүн чажар тарааларын тарылганы чедир ий—шү неделядан орай эвесе ол черлерин өй-шаанда андарынынче онза кичээнгеи салыр; б) күзүн чажар тарылгага бедик шынарлыг үрезинер белеткээринче болгаш бирги ээлчегде чажарына эки шынарлыг сорттук үрезинерин тарылга сорулгаларына четче ажыглаарынче онза кичээнгеи салыр, чаштырылганың куудаткан нормалары-биле тарырын болдурбас, күзүн чажар культураларын тарылганына кызы оодурулгалыг болгаш хана-карактар чажар аргаларын калбаа-биле ажыглаар. Күзүн чажар тарааларын үрезин участкарына эки райончуткан сорттарын шилиндек үрезинери-биле тарырын хандырап.

в) тарылгага болгаш күзүн чажар культураларын, бирги ээлчегде күзүн чажар кызылгастың куску немелде чемгерилгезинге чууруп каан суперфосфаты калбаа-биле ажыглаарын хандырап. Күсүк үеде күзүн чашкан тарааларын малга бастыраарында шынгы камгаларын организастаар. Күзүн чашкан тарылгаларга хар доктаадышыкынын чорударын хандырап.

3. Барыны Сибирьнин, Уралдын, Сонгу Казахстаннын болгаш Заволжьеңиң элээн хөй районнарында күзүн чажар культуралар кыштаглавыкынын таарымча чок байдаларының хараазы-биле куду дүжүттүр берип, азы шуут өлүп турарын өөренип көргөш, аш-чем культураларын тарылга шөлдериң талазы-биле онаалдарының күүселдизин хандырап төлөөдө, планнашкын үезинде күзүн чажар культураларын тарылгаларын чызын чажар кызылгаст тарылгалары-биле солугурун боттарының көргөни-биле чорудар эргени айткан районнарын чер-черде совет болгаш көдээ ажил-агый органнына тыспыр.

4. Чызын чажар культураларын тарылганын 1955 чылда ыяавыла куску агыс андарылганын болгаш чызын андарган черлерге чорудар кылдыр бо чылдыг куску агыс андарылганының күрүнө планын колхоз болгаш совхоз бурүзүнге чугаажок күүседирин хандыраарын ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, чер-черин партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнына СЭКП ТК-ның Пленуму хүлээдири тур.

(Улаңчызы 3-кү арында).

Часы тарылганын түнелдеринин, тарылганын ажаалдазынын дугайында, дүжүт ажаап алышыкынын белеткелдин болгаш 1954 чылда көдээ ажил-агый продуктуларын белеткээринин планын күүседирин хандырар дугайында

СЭКП ТК-ның Пленумунун 1954 чылдың июнь 24-те хүлээп алган доктаалы

(Төнчүзү).

Бар турган болдунар аргаларын ажыглаваан, ол-ла үедэ дыкка хөй колхозтар болгаш колхозчулар белеткелдерин болгаш садый алышыкынарнын багай организастатынганын ужурунда боттарынын артыкшыдыг картофелин болгаш ногааларын сайгарып шыдавааннар. Хереглел кооперациясы чаа чимистер, каттар болгаш кургаткан чимистер белеткеп, садый алырын 1953 чылда онза багай чоруткан. ССРЭ-нин Аыш-чем барааннар үлетпүрүнүн министрствозунун спирт болгаш крахмал хандылаар заводтары картофель белеткээринин планын база күүсептээнер.

Белеткелдер министрствозунга, Центросоюзка, ССРЭ-нин Аыш-чем барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга, ССРЭ-нин Садый министрствозунга, областарнын, крайларнын болгаш республикаларнын партия, совет болгаш белеткел органнынгуа хүлээдири болза:

а) 1954 чылда картофель, ногаалар, чимистер, арбузтар, дынчалар болгаш өске-даа продуктулар белеткээринин болгаш садый алырыннын планын чудагаш күүседирин хандырар, ол продуктуларнын чидер болгаш үрелир чоруун болдурбас.

б) картофельдин болгаш ногааларнын дужаалдазын ол культуларнын дүжүдүнүн ажаап алышыкынын баштайгы хүнеринден эгелээш-ле, республика, край, область болгаш район бүрүзүнге картофель база ногаалар белеткээринин болгаш садый алырыннын күрүвө планын чогуур өйүндө күүседирин хандырар турар хемчээлдерге дужаарын организастаар. Эрте бышкан ногааларын болгаш чимистерин белеткээрин болгаш садый алырын көүседиринин база оларын хоорайларга болгаш үлетпүр төптөрүнө чогуур өйүндө сөөртүп чедиреринин хемчеглерин алыр.

в) күрүвө планын өзугаар картофель болгаш ногаалар ап турар садыйларын, ажылышынарнын организастыг хандырылга черлерин болгаш өске-даа организастыгынын 1954 чылдың июнь 10-дан орай эвесте көдээ районнарда, колхозтарга болгаш совхозтарга быжылдаш, боттарынын транспорту-биле картофель болгаш ногаалар сөөртүп алырыннын база кышкы шыжаашкына оларын салырыннын онаалдаларын оларга доктаадып бээр;

г) хоорай чаны зонанын колхозтары болгаш совхозтары ногааларын болгаш эрте бышкан картофельди белеткелдер болгаш садый алышыкынар планынга кириштир садый четкинчиде болгаш хөй-ниити чеменинде черлеринге шуут дужаарыннын практикасын 1954 чылда калбаа-биле ажылаар, ону боттандыларда хоорай чаны зонанын колхозтары болгаш совхозтарынын магазинерге болгаш хөй-ниити чеменинде черлеринге чогуур өйүндө онаап быжылаар база күрүвенин белеткелдерин болгаш садый алышыкынарнын өзугаар дужаатынган ногааларын үзүктел чокка хүлээп алыр чорукту хандырар;

д) картофельди колхозчуларнын болгаш өске-даа хамаатыларнын ажил-агыйларындан ыяавыла дужаалдаларга кириштир сельполарнын складтарына болгаш лангыяларынга бүгү-ле черлерге үзүктел чок хүлээп алырын хандырар. Чер-черин совет органнын картофельди хүлээп алыр болгаш түр складтаар оран-сава үндүрүп бээр талазы-биле хереглел кооперацияныгуа дуза көргүзөр;

е) картофельди, ногааларын болгаш чимистерин белеткел организастыгынын хүлээп ап турарыннын сан-даа, шынар-даа талазы-биле шыныныгы шыныгы контрольду тургузар, дужааган продукциянын дужаакчылары-биле чогуур өйүндө санажылганы хандырар.

17. Техниктиг базаны белеткээринде хожудаашкынын узуткаарын эргежок чугула хемчеглерин алырын, складтарын, картофель шыжгар черлерин, өртээл инжиликтг базаларын болгаш ажалдап болбаазырдыр бүдүрүлгө черлеринин чаа тутуларын доостуруу массалыг белеткелдерин эгелээринин бетинде хандырарын Центросоюзка, ССРЭ-нин Аыш-чем барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга, ССРЭ-нин Садый министрствозунга, республикаларнын Министрлер Чөвүлделеринге, крайкүсүкомнарга болгаш облүсүкомнарга хүлээдири. Хүлээп алыр белеткел болгаш ажыктылап дузаар пунктуларын, спирт, крахмал хандылаар, консервы болгаш кургадаылга заводдарыннын септелгезин болгаш белеткелдин, саваларын болгаш өске-даа херекчелдерин картофель, ногаалар болгаш чимистер хүлээп алырына белеткээрин сентябрь 1-ден орай эвесте доозар. Хүлээп алыр белеткел болгаш өртээл пунктуларын дүрүжүлгө ажылдакчылар-биле чет-чээр.

18. Улетпүрүн чиг-эт-биле хандырарына болгаш улустун хереглел бараанарыннын бүдүрүлгезин улгатырарынаг техниктиг культуларын белеткээр

херекти эң чугула ужур-дузалыг деп санааш, хөвөн, чигир сөөкүзү, лан-долгунец, конопля болгаш өске-даа техниктиг культулар болгаш белеткээринин күрүвө планын доктааткан хуусааларга күүседирин хандырарын ССРЭ-нин Аыш-чем барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга, ССРЭ-нин Калбак хереглелдин барааннар үлетпүрүнүн министрствозунга, Центросоюзка болгаш Белеткелдер министрствозунга, эвиледешкен республикаларнын компартияларынын ТК-ларына, СЭКП-нин крайкомнарына болгаш обкомнарына, республикаларнын Министрлер Чөвүлделеринге, крайкүсүкомнарга болгаш облүсүс-комнарга хүлээдири.

19. Мал ажылынын продуктуларын белеткээрин болгаш садый алырын организастаарында бар чет-пестерин чайладыры, белеткелдерин болгаш садый алышыкынарнын 1954 чылга доктаатынган күрүвө планын чогуур өйүндө күүседирин эргежок чугула хемчеглерин алырын Белеткелдер министрствозунга, ССРЭ-нин Эрт болгаш сүт продуктулар үлетпүрүнүн министрствозунга, ССРЭ-нин Көдээ ажил-агый министрствозунга, ССРЭ-нин Совхозтар министрствозунга, Центросоюзка, республикаларнын, крайларнын база областарнын партия болгаш совет органнынгуа хүлээдири.

СЭКП ТК-ның Пленуму күш-ажылчы сагылга-чурумуна улам ыяй быжыларыннын база колхозчуларнын болгаш МТС ажылышынарнын күш-ажылынын бүдүрүчүлүүн бедилеринин эргежок чугулазынче бүгү партия организастыгынын кичээтинги угуландырып тур, ол чорук болза, тарылганы үлетерил ажаарын хандырар, малга четчир санын чемни белеткеп алыр, дүжүт ажаап алышыкынын кыска хуусада, чидирин чокка чорудар, күрүвөгө тараа болгаш өске-даа көдээ ажил-агый продуктулары дужаарыннын талазы-биле хүлээлгелерин хуусаа бетинде күүседир, үрезин болгаш өске-даа фондустарын долдур уруп алыр, колхозтарнын ниити байлаан көвүделир болгаш ачаа үндөйлөш бүгү-ле колхозтарда колхозчуларнын күш-хүнүнүн эки төдөлгезин хандырар арганы бээр.

Тарылганы шевергин ажаар дээш, мал чемнин белеткелдин болгаш дүжүт ажаап алышыкынын кыска хуусада, чидирин чокка чорудары дээш, техниканы долу ажылаары дээш, күш-ажылдын бедик бүдүрүчүлүү дээш, бүгү-ле көдээ ажил-агый продуктуларына күрүвенин белеткелдер болгаш садый алышыкынын планынын хуусаа бетинде күүседирин дээш массалыг социалистиг чарышты көдээге калбартырын СЭКП ТК-ның Пленуму эвиледешкен республикаларнын компартияларынын ТК-ларына, партиянын крайкомнарына, обкомнарына, райкомнарына, колхозтарнын, МТС-теринин болгаш совхозтарнын партия организастыгына хүлээдирип тур. Көдээге чорудар политиктиг ажилга кол кичээтпей болза, көдээ ажил-агыйны күштүг көдүреринин, колхозтарнын ниити ажил-агыйны улам ыяй быжыларыннын болгаш колхозчуларнын материалдыг чаагай байдалын өстүреринин сорулгаларын шитипирлээринге дүжүт ажаап алышыкынын болгаш көдээ ажил-агый продуктулары белеткээрин бедик шынарлыг болгаш чогуур өйүндө чорударыннын ужур-дузанын бүгү колхозчуларга, МТС-теринин болгаш совхозтарнын ажылдакчыларына тайылбырлап бээринче мөөниинин турар ужурултур.

Бүгү масса-политиктиг ажил дүжүт ажаап алышыкынын чедикшикин шитипирлетишип турар черлерге: хову турлагларына, хову болгаш трактор бригадаларына, шаңнарга, тараа сөөртүп турар транспорт бригадаларына, элеваторларга, белеткел пунктуларына чорутунар ужурултур. Ынаар партия, совет, комсомол, профэвилел активинден, көдээ интеллигенциядан, колхозтарнын, МТС-теринин болгаш совхозтарнын мурнакчыларындан эң эки агитаторларны чоруткан турар ужурултур. Көдээ ажил-агый ажилдарына бүгү эр, херээжен колхозчуларын, МТС-теринин, совхозтарнын ажылдакчыларын болгаш көдээнин бүгү чонун идепкейли кириштирерин хандырар дээш, парлаганы, радиону, кинону, культура-чырыдышыкын албан черлерин, масса-политиктиг ажилдарын бүгү хевирлерин политиктиг ажилга ажылаары эргежок чугула.

Бүгү эр, херээжен колхозчулар, МТС-теринин болгаш совхозтарнын эр, херээжен ажылышынары, көдээ ажил-агыйнын тускай эртемингилери дүжүт ажаап алышыкынын болгаш көдээ ажил-агый продуктулары белеткээрин үлетерил эрттирер, көдээ ажил-агыйны күштүг көдүреринин талазы-биле Коммунисттиг партиянын болгаш Совет чазактын салган бүгү улустун эң чугула сорулганын күүседиринин орунуга улуг базамны оон-биле кылар дээрзин СЭКП ТК-ның Пленуму быжыг бүзүрелин илгерилеп тур.

Колхоз бүдүрүлгезинге херээженер идепкейлиг кыржип турар

СЭКП ТК-ның сентябрь болгаш февраль-март Пленумнарынын шитипирлерин амьдыралга чедикшигинин боттандыры дээш демиселче Чөөн-Кемчик районун «Большевик» колхозун херээженерни идепкейлиг кыржип турарлар.

Херээженерден күш-ажыл кылып шыдаар бүгү 136 кижиге колхоз бүдүрүлгезинин яны-бүрү адырларында ажалдап турар. Оларнын иштинден хову бригадаларында 73, тутудага 24, огородта 23 кижини быжылгаан.

Тарылгага ажилатканын турган Ак-Кара-Суг шөлүндө кур болгаш курдукан 232 гектар черини харагаанын болгаш дажын херээженер аштаан.

Бо чылын огород бригады тургустунган. Оон бригадирин эш Серенмаа ында херээженерини күш-ажылы эки организастаан. Бригада тоорук, капуста, помидор, картофель тараан. Ногаа тарылганынын бо чыгы бердинген планын ажыр күүсеткен. Ногааларын болгаш картофельдин унуп турары эки.

Тудуу бригадаларында эштер Сямыл, Соскал олар ыяш дилгезин эр улус-биле дөмөй күүседип турарлар. Бригаданын повары эш Сайын-Белектин эки ажылын тудужулар мактап турар. Колхозтун электростанциясынын болгаш тараа дээрбе-

зинин тудуунда 17 анык херээженер сай-биле суг моондаа кылып, кижиге бүрүзүнүн аразында социалистиг чарышты организастааннар. Мал ажылында херээженер улуг күш болу берген. Малчын Серин амгы үедэ 55 баш анык төрүүр инектерин кадарып, оон иштинде 53 баш төрөөн инектерин бызааларын бүрүн камгалап алган. Ол анык инектерин бызааларындан чарып саарын эгелээш. Сүтү саап ап турарыннын хемчээли бызаанын чарбайн саап ап турар инектеринин икки болуп турар. Амгы үедэ инек бүрүзүндө хүндө 8 литр чедир сүтүп ап турар. Д. СЮРЮН-ООЛ.

Чжоу Эн-лайнын болгаш Бирма Эвилелинин премьер-министри У Нунун кады кылган медеглели

ПЕКИН. Рангундан Синьхуа агенттелинин корреспондентизинин дамчыдып турары болза:

Кыдат Улус Республиканын премьер-министри Чжоу Эн-лай биле Бирма Эвилелинин премьер-министри У Ну июнь 30-де Рангунга кады медеглел чарлаан, ында чугаалап турары болза:

«1. Бирма Эвилелинин премьер-министри У Нунун чалаанын өзугаар Кыдат Улус Республиканын премьер-министри Чжоу Эн-лай Женевадан Пекинге ээп бар чыгкыш, Бирма Эвилелинин найыслалы Рангунга чораян болгаш ачаа ийи хонган. Ол үенин иштинде премьер-министрлер ийи чурттарнын кайызынын-даа ниити эрге-ажыктары болуп турар айтырылганын хостуг болгаш ажык чугаалажыг көргөннөр.

2. Бүгү делегейге, ылаңгыя Мурнуу-Чөөн Азияга тайбынны камгалаарына бүгү-ле болдунар аргаларын кылып деп боттарынын туржун ийи премьер-министрлер база дагын бадыйтканнар. Женеведа чугаалажып көрүп турар, Индия-Кыдатта тайбынын катап тургузарыннын дугайында айтырыг таарымчалыг шитипирлетинер дээрзинге олар иделгин илереткеннер.

3. Кыдаттын болгаш Индиянын аразында дугуржулга өзугаар ол ийи чурттарнын аразында харылзааларнын үндөйлөшүндө миндиг принциптер туруп турар. А тодаргайлаарга:

- 1) Девискээр талазы-биле бүдүн турар чорукту болгаш бот эргени кайы-кайызынын хүндөүлери;
- 2) Халдашпазы;
- 3) Бир бирээзини иштики херектеринге чарчалашпазы;

4) Дең эрге болгаш бот-боттарынга ажыктыг кылыр чорук;

5) Тайбың кожа-хелөөзү турары. Премьер-министрлер ол принциптер Кыдат биле Бирманын аразында харылзааларга база удуртур принциптер болур ужурултур деп дугуржуп алганнар. Бир эвес ол принциптерин бүгү чурттар сагыр болза, яны-бүрү социал системаларын чурттарнын тайбың кожа-хелбээ турар чоруу хандыртканын болур, а агрессиянын кыжанышыкыны болгаш айылы база иштики херектерге даштыкыдан киржилге боттарынын орун айылы чок чорукту болгаш бот-боттарынга бүзүржир чорукту сеткил сагыжына чаылап бээр.

4. Чурт бүрүзүнүн улусу бодунун күрүвө системанын болгаш өске чурттарнын талазындан киржилге чокка амьдыралдын хевирин шилпип алыр эргелиг болур ужурултур деп премьер-министрлер база дагын бадыйткан. Революцияны экспорттап болбас; оон-биле кады кандыг-даа чурттуг улусунун илереткен тура-соруун дашкаартан үшүр дээр чорукту болдуруп болбас.

5. Премьер-министрлер келир үеде ийи чурттарнын аразына найыралдыг кады ажылдакчыларын быжылаар төлөөдө, сырдык холбааны тудар ужурултур деп дугуржулгага келгеннөр.

Чугаалажышыкынар эң-не найыралдыг болгаш чүрктин ханызындан байдалга эрткен. Премьер-министрлерини кайызы-даа ам база дагын кады ужуражыр арганы бедик-биле үнелеп турар болгаш ол ужуражышыкы тайбынны херээнге ажыкты бээр деп санап турарлар. (СЭТА).

Профэвилелдеринин Бүгү-делегей Федерациязынын секретариатынын дыңнады

ВЕНА. Профэвилелдеринин Бүгү-делегей Федерациязынын (ПБФ) секретариаты парлагалга чырылары-биле моон ааанда дыңнадыгны дамчыдып берген.

Июнь 26—28 хүнеринде Венага, ПБФ-нин багычына профэвилелдеринин үшкү Бүгү-делегей конгресси шитипири өзугаар профэвилел эргелерин айтырыгын төлөвилелин ажалдап кылырын дааскан редакция комиссиязынын хуралы болуп эрткен.

Комиссия ажылчы чоннарнын профэвилел эргелеринин партиянын-

га киригинен турар ужурултур эргелер тодаргалганын хүлээп алган.

Комиссия ол документини ПБФ-де кирип-даа турар, кирейн-даа турар профэвилел организастыгынын июль 15-те дамчыдып бээр деп шитипирин хүлээп алган.

Ону чугаалажыр октябрьнын 15-ке чедир үргүлчүлөр; ажылчы чоннарын профэвилел эргелеринин хартиязынын төлөвилелин ПБФ-нин Кол Чөвүлелинин бо чылдың ноябрь 25-те Варшавага ажыгынар чедиги сессиязынын түнелдерин чугаалажыш кирип келир.

Гватемалада болушкуннар

НЬЮ-ИОРК. Ассошиэйтед Пресс агенттелинин дыңнадып турарын өзугаар алырга, гватемала армиянын командьаланын радио-биле дамчыткан дыңнадында мынча деп чугаалап турар: «Дайын улуг когаралдарга таварышкан. Чазактын шериглери хөй-хөй шериглерин тудуп алган, оларнын иштинде яны-бүрү националдыг даштыкы кижилер болгаш элээн хөй гватемалачылар бар».

Бүгү фронттарда чазак шериглеринин бурунгаарлашыкынын дугайын Гватемаланын радио станциязы дамчыдып турар.

Ассошиэйтед Пресс агенттелинин корреспондентизинин Тегусигальпадан (Гондурастын найыслалы) дыңнатканын өзугаар алырга, интервенциянын халдашыкынын «тыныжы оожурган», гватемала тараачынар оларны деткивээн болгаш ол чорук шургуп кирип келген шериглеринин планын буурадып дүжүргөн деп кижиге бүрүзү санап турар апарган.

НЬЮ-ИОРК. Америк парлаганын дыңнадыларын өзугаар алырга, Гватемалада амгы өскерлишиктерге Американын тускай төлөлекчилери шитипирлиг ролду ойнап турар. Гватемала хоорайдан Ассошиэйтед Пресс агенттелинин корреспондентизи Ратледжтин дыңнадып турарын өзугаар алырга, АКШ-тын Гватемалада элчини Пэрифуа сөөлү хүнеринин дүргүзүндө Гватемалада чазакка болган дүргөн өскерлишиктерге чөвүлечки болуп кол ролду ойнаан».

Ратледжтин айтканы-биле алырга, Пэрифуа хунтаын эрге-чагыргазына Моносонун келгени «бистиң тилелтевис» болуп турар деп медеглээш.

«Нью-Йорк Таймс» солунун корреспондентизи Кеннедин Гватемала хоорайдан дыңнадып турарын өзугаар алырга, Моносон бөлүү-биле Армастын аразына дайынны соксадыр дугайында «чугаалажышыкынарнын» организастаарына Пэрифуа чугула ролду ойнаан.

Гватемаланын радио медезини өзугаар алырга, гватемала чазактын хунтазынын удуртукчусу полковник Моносон Армас-биле тайбычдылга дугайында чугаалажышыкынын эгелээш биле Сан-Сальвадорге үнүкөн.

Гватемаладан дамчыдылгаларын алырга, Моносонун бөлүү Гватемаланын улусчу күштеринге удур террорну күштөлдүргөн. Гватемаланын хоругдатгынар күш-ажылчы партиязынын кежигүнерин дилеп тывары-биле чазак полициясы хоорайны кешип чоруп турарлар деп Юнайтед Пресс агенттелинин корреспондентизи айткан. Хөй-хөй кижилерин тудуп хоругдаан. «База бир өске полицейжилер чондан боо-чепескти хунаап ап турар»-деп корреспондентизи бижээш.—Дайынны соксатканынын соонда 24 шактын дүргүзүндө боо-чепескти дужаар дугайында дужаал үнгөн; ол хуусаа соонда олардан чажырып шыжжаан боо-чепеск ты-вылган кижилерни боолап каар».

НЬЮ-ИОРК. Юнайтед Пресс агенттелинин корреспондентизинин Гватемала хоорайдан дыңнатканын өзугаар алырга, июнь 29-туң эртеинде чазакты эжелеп алган полковник Моносон баштаан шериг хунтазы национал хуралды тараткан болгаш ол интервенциянын баштыны Армас-биле чугаалажышыкынар кылырына беле деп чарлаан. Корреспондентини дыңнады-биле алырга Моносон күш-ажыл партиязынын бүгү кежигүнерин тудуп хоругдаар деп дужааган, Гватемаланын күш-ажыл партиязынын органы «Трибуна популар» солуну хатган, ол партиянын удуртулганынын багычын армиянын хайгааралында тургускан. Күш-ажыл партиязынын удуртукчу Фортун аргентин элчин черинде чаштына берген.

ЛОНДОН. Рейтер агенттелинин корреспондентизинин Вашингтондан дамчыдып турарын өзугаар алырга, шериг хунтазынын баштыны полковник Моносон Гватемаланын ажыкчы чоннарыннын конфедерациянын тарадыр дугайын чарлаан. (СЭТА).

Кыдат Улус Республиканын садый төлөөлеринин Лондонда барганы

ЛОНДОН. Кыдат Улус Республиканын садый төлөөлери июнь айнын төнчүзүндө Женевадан Лондонда барган. Чоокта чаа КУР-нын Берлинге төлөөлекчилери-биле садый чугаалажышыкына киришкен англи 48 фирмаларнын төлөөлекчилери КУР-нын төлөөлекчилери Лондонга чедэ бээрге уткуп алганнар.

Пресс Ассошиэйшн агенттелинин дыңнатканын өзугаар алырга, КУР-нын төлөөлери медеглел кылган, ында чугаалап турары болза: «Кыдаттын садый төлөөлериинин Англияда келген чоруу болза, Кыдаттын болгаш Каттышкан хаан черинин аразында садый харылзааларын калбартыр дээш бот-боттарынын күзелдин херечилеп турар». (СЭТА).

Вашингтон чугаалажышыкынарын доозулганы-биле холбаштыр Эйзенхауэр биле Черчилльдин угуулганы

ВАШИНГТОН. Чугаалажышыкынар доозулганда Эйзенхауэр биле Черчилль кады угуулга чарлааннар. Ында АКШ, Англия делегейге тайбынны хандыраары дээш атлантка эвилелиндин принциптеринге үндөйлөшүн бүгү каттышкан күженишкенин моон сонгаар-даа сырдык кады ажылдакчыларга үргүлчүлөр деп бадыйткып турар.

Угуулгада улустар аразынын харылзааларыннын талазы-биле ийи чурттарнын чазактарынын чорудар дээр политиказынын үндөйлөнүн айттып турар; ол политика чогуу утказы-биле алырга, англи-америк блоктун мынчага чедир чорудуп келген политиказында ылгалбайн турар. (СЭТА).

Улустун хосталга армиязынын кезектери гоминданчы самсөттү дүжүр аткан

ПЕКИН. Кыдаттын хосталга Армиязынын кезектери июнь 14-те Амоьга Америк бүдүрүлгенин «Ф-47» деп гоминданчы самолөдун дүжүр аткан. Ук самолөт Дачэнь биле Сючэнь ортулуктарын аразында далайже дүже берген. (СЭТА).

Копенгагенде совет делегеленин ажилынган

КОПЕНГАГЕН. Копенгагендин «Форум» деп делегей шөлүнге июнь 25-те Совет Эвилелинин үлетпүр болгаш көдээ ажил-агый бүдүрүлгезинин делегеленин байырлыг ажыдышыкы болган.

Делегеленин байырлыг ажыдышыкына киришкенер болза: даштыкы херектер министри Х. К. Хансен, садый министри дээрги Лис Гроес, фолькетинин даггазы Густав Педерсен, үлетпүр чөвүлелин даггазы Стивенус-Нильсен улус демократиязынын чурттарынын болгаш өске-даа күрүвенин Копенгагенде турар элчинери болгаш төлөөлекчилери, Даниянын даштыкы херектер министрствозунун болгаш өске-даа министрстволарнын харысгалалыг ажылдакчылары, ажил-херекчи бөлүктөринин төлөөлекчилери болгаш Даниянын хөй-ниитизинин хөй санын төлөөлекчилери.

ССРЭ-нин Данияда элчини И. Г. Сисоев, Даниянын садый министри дээрги Лис Гроес болгаш өскелер-даа чүвө чугаалааннар.

Совет Эвилелинин болгаш Даниянын гимнини күүсеткенни соонда ССРЭ-нин Данияда элчини И. Г. Сисоев делегелени ажыттыган деп чарлаан. Совет индустриянын күчү-шыдалын, совет ажылычыларнын бедик уран-чүүлүг көргүзүп турар хөй санын экспонаттарын аалчылар көргөннөр. (СЭТА).

Харысгалалыг редакторун ораакчызы М. Н. ЛЮНДУП.

БАЛЫКЧЫЛАРГА
Тыва автономнуг областын ажылчы чоннарыннын депутаттар Советинин күссөкчи комитетинин 1954 чылдың июнь 28-те айтшыкыны-биле Бүрүн болгаш Сой хеминерин бүгү унуга сугну бооп, кандыг-даа четкилер-биле балык тударын үш чылда хоругдаар. Бүрүн болгаш Сой хемнерге спортку балыктаашкыны чүглөспинг, сырткыш болгаш перемет-биле чөптээрээр. Аңыр ажил-агыйнын кидизин.